

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

אחרי הבחירות – ובחירות בחיינו

שורש ובניין • נטייה • בינוני • סמיכות • מין ומספר • חלקי דיבר • מילות קישור • פיסוק

רמות המשימות: ● בסיסי ● בינוני ● מאתגר

קראו את הקטע. מימין – מספרי השורות; משמאל – אותיות הפסקאות.

- א** ביום הבחירות הלך נועם, תלמיד בכיתה י', עם הוריו לקלפי. הוא עמד בצד וראה איך אמו נכנסת מאחורי הפרגוד, בוחרת פתק ומכניסה אותו למעטפה. בערב ישבה כל המשפחה מול הטלוויזיה וחיכתה לתוצאות. למחרת, ביום שאחרי הבחירות, כולם דיברו על דבר אחד: מי ניצח ומה יקרה עכשיו. נועם הרגיש קצת בחוץ. "אני עוד לא יכול להצביע", אמר לאביו, "אז הבחירות האלה לא שייכות לי". אביו חייך וענה: "אתה אולי לא מצביע בקלפי, אבל אתה בוחר כל יום".
- ב** המשפט של האב נכון לכל בני הנוער. גיל ההתבגרות הוא גיל של בחירות רבות. חלק מהבחירות קטנות ויומיומיות: מה ללבוש, איזה שיר לשמוע, אם לקום מוקדם או להישאר עוד חמש דקות במיטה. אבל יש גם בחירות גדולות, שיכולות להשפיע על העתיד: באיזו מגמה ללמוד בתיכון, עם מי להיות חברים, איך לבלות את הזמן הפנוי ומה לעשות אחרי סיום הלימודים – שירות צבאי, שירות לאומי או שנת התנדבות. לבחירות כאלה כדאי להקדיש זמן ומחשבה.
- ג** אחד האתגרים הגדולים של בני הנוער הוא הלחץ החברתי. כשכל החברים בוחרים באותה מגמה, קונים את אותן הנעליים או מעלים את אותו סרטון לרשתות החברתיות, קשה מאוד להיות שונה. רבים בוחרים בדרך של הקבוצה, כי הם פוחדים להישאר לבד. חוקרים מצאו שבגיל ההתבגרות הדעה של החברים חשובה לנו לפעמים יותר מן הדעה של ההורים. אין בזה רע: חברים טובים יכולים לעזור לנו להחליט. הבעיה מתחילה כאשר אנחנו מוותרים על מה שאנחנו באמת רוצים רק כדי להיות כמו כולם.
- ד** גם הרשתות החברתיות משפיעות על הבחירות שלנו. בכל יום אנחנו רואים מאות תמונות וסרטונים, וכל אחד מהם "מציע" לנו משהו: מוצר חדש, מראה מסוים או דעה על נושא חשוב. לפעמים קשה לדעת אם החלטנו בעצמנו או שמישהו אחר החליט בשבילנו. לכן חשוב לעצור לרגע ולשאול: האם אני באמת רוצה את זה, או שרק ראיתי את זה הרבה פעמים?
- ה** לעולים חדשים יש ניסיון מיוחד בבחירות. אנה עלתה לישראל לפני שלוש שנים, כשהייתה בת שלוש־עשרה. "בהתחלה כל דבר היה החלטה קשה", היא מספרת. "באיזו שפה לדבר עם החברים? להמשיך בחוג הבלט, כמו בארץ שבה נולדתי, או לנסות משהו חדש? בחרתי להצטרף לתנועת נוער, ושם מצאתי חברים קרובים. היום אני מדריכה ילדים שעלו בשנה שעברה." אנה מוסיפה: "גם בחירות שלא הצליחו לימדו אותי משהו על עצמי".
- ו** אז איך בוחרים נכון? יועצים בבתי הספר ממליצים על שלושה שלבים. קודם כול, לאסוף מידע: לשאול אנשים שיש להם ניסיון ולבדוק את כל האפשרויות. אחר כך, לכתוב על דף את היתרונות ואת החסרונות של כל אפשרות. בשלב האחרון, לשאול את עצמנו מה באמת חשוב לנו – ולא רק מה חשוב לחברים או להורים.
- ז** כמו בבחירות במדינה, גם בחיים אפשר לבחור מחדש. מי שבחר מגמה ולא אהב אותה יכול לפעמים לעבור למגמה אחרת, ומי שהתרחק מחבר יכול להתקרב אליו שוב. העיקר הוא לקחת אחריות על הבחירות שלנו ולא לתת לאחרים להחליט במקומנו. בערב, אחרי השיחה עם אביו, כתב נועם ביומנו: "השנה לא הצבעתי בקלפי, אבל גיליתי שאני בוחר כל יום – ושהבחירות שלי בונות את מי שאני".

* הקטע נכתב במיוחד לדף עבודה זה. השמות בקטע בדויים.

חימום: הבנת הנקרא

- 1. **הבנה** – מדוע הרגיש נועם "קצת בחוץ" ביום שאחרי הבחירות? מה ענה לו אביו? (שורות 1–6)

- 2. **הבנה** – בפסקה ב (שורות 7–12) הכותב מבחין בין בחירות קטנות לבחירות גדולות. העתיקו שתי דוגמאות מכל סוג.

בחירות קטנות ויומיומיות	בחירות גדולות

- 3. **הבנה** – לפי פסקה ו (שורות 31–34), מהם שלושת השלבים לבחירה נכונה? כתבו אותם לפי הסדר.

שלב 1	שלב 2	שלב 3

אוצר מילים

- 4. **אוצר מילים מן ההקשר** – א. התאימו לכל מילה מן הקטע את הפירוש שלה. כתבו את האות המתאימה בטבלה. שימו לב: פירוש אחד מיותר.

המילה (שורה)	האות	הפירושים
פְּרָגוּד (2)		א. משימות קשות שדורשות מאמץ
אתגרים (13)		ב. לתת זמן או מאמץ למטרה מסוימת
מוותרים (18)		ג. מחיצה או וילון שמסתירים את הבוחר
להקדיש (12)		ד. מסכימים לוותר על משהו שרצינו
מסוים (21)		ה. המקום שבו סופרים את הקולות
		ו. מוגדר, אחד מיוחד מתוך כמה

- ב. מצאו בקטע מילה הפוכה במשמעותה למילה שבטבלה.

מאוחר (שורות 8–9)	יתרונות (שורה 33)	להתרחק (שורה 36)

שורש, בניין וגזרה

- 5. שורש ובניין – א. השלימו את הטבלה: לכל פועל כתבו את השורש ואת הבניין.

הפועל	שורה	השורש	הבניין
בוחרת	2		
נכנסת	2		
מכניסה	2		
דיברו	4		
ניצח	4		

ב. הפעלים "נכנסת" ו"מכניסה" הם מאותו שורש. מה ההבדל ביניהם במשמעות? (רמז: מי נכנס בכל משפט?)

- 6. שורש, בניין וגזרה – השלימו את הטבלה. הגזרות לבחירה: שלמים • פ"י • פ"נ • ע"ו • ל"י (ל"ה).

הפועל	שורה	השורש	הבניין	הגזרה
עלתה	25			
מעלים	14			
לקום	8			
נולדתי	27			
מוסיפה	29			
קונים	14			

- 7. התפעל: שיכול והידמות – בשורה 28 מופיע הפועל "להצטרף".

א. מה השורש של הפועל? _____ מה הבניין? _____
ב. בבניין התפעל התי"ו באה בדרך כלל לפני האות הראשונה של השורש (למשל: הִתְלַבֵּשׁ). מה קרה לתי"ו בפועל "הצטרף"? הסבירו שני שינויים.

ג. כתבו פועל נוסף בבניין התפעל ששורשו מתחיל באחת האותיות ס, ש, צ, ז.

משפחת מילים, זמן, גוף ונטייה

- 8. משפחת מילים – א. מצאו בקטע ארבע מילים שונות מן השורש ב־ח־ר. ליד כל מילה כתבו אם היא שם עצם או פועל.

שם עצם / פועל	שם עצם / פועל	שם עצם / פועל	שם עצם / פועל

- ב. כתבו שתי מילים נוספות מן השורש ב־ח־ר שאינן מופיעות בקטע: _____, _____.
- ג. איזו מילה אינה שייכת למשפחת ב־ח־ר? הקיפו אותה והסבירו מדוע.

נבְחַרְת • מְבַחֵן • מְבַחֵר • מְבַחֵר

- 9. זמן, גוף ונטייה – א. השלימו את נטיית הפועל לבחור (בניין פֿעֵל).

הגוף	עבר	הווה	עתיד
אני	בחרתי		
את		בוחרת	
הוא			יבחר
אנחנו			
הן			

- ב. כתבו את הזמן ואת הגוף של כל פועל.

"יקרה" (שורה 4)	"מצביע" (שורה 6)	"הצבעתי" (שורה 38)
זמן: _____ גוף: _____	זמן: _____ גוף: _____	זמן: _____ גוף: _____

- ג. "ביומנו" (שורה 38) פירושו "ביומן שלו". כתבו באותה דרך:

בְיוֹמְנִי	בְיוֹמְנָה	הוריו (שורה 1)

- 10. צורת הבינוני – א. בפסקה ג (שורות 13–19) יש פעלים בצורת הבינוני (הווה). העתיקו שלושה מהם.

--	--	--

- ב. כתבו את ארבע הצורות של הבינוני של הפועל "ממליצים" (שורה 31).

יחיד	יחידה	רבים	רבות
		ממליצים	

- ג. צורת הבינוני יכולה לשמש פועל, שם עצם או שם תואר. כתבו מה תפקיד המילה המודגשת בכל משפט.

- (1) "היום אני מדריכה ילדים" (שורה 29) – _____
- (2) "המדריכה של הקבוצה עלתה לארץ לפני שנה." – _____
- (3) "יועצים בבתי הספר ממליצים על שלושה שלבים" (שורה 31) – _____
- (4) "זה היה ערב מרגש במיוחד." – _____

סמיכות, מין ומספר

- 11. צירופי סמיכות – א. פרקו את צירופי הסמיכות (כתבו אותם עם המילה של).

תנועת נוער (שורה 28)	חוג הבלט (שורה 27)	סיום הלימודים (שורה 11)

- ב. הרכיבו צירופי סמיכות (בלי המילה של).

הדעה של החברים (שורה 16)	התוצאות של הבחירות	המחברת של התלמידה

- ג. השלימו:

- (1) "יום בחירות" ביידוע: _____
(2) "בית ספר" ביידוע: _____
(3) "בית ספר" ברבים: _____
(4) "בית ספר" ברבים וביידוע (מופיע בשורה 31): _____

- 12. יחיד ↔ רבים – א. השלימו את הטבלה.

פֶּתַק	קְלָפִי	החלטה	יום	_____	_____
				מגמות	אנשים

- ב. כתבו את המשפט ברבות (התלמידות...). שימו לב לכל המילים שמשתנות.
התלמידה בחרה מגמה חדשה, והיא שמחה בהחלטה שלה.

- 13. זכר ↔ נקבה – א. כתבו את המשפט בלשון נקבה – נועה במקום נועם.
נועם הרגיש קצת בחוץ. "אני עוד לא יכול להצביע," אמר לאביו.

- ב. כתבו את המשפט בלשון זכר – על נער בשם דניאל. שימו לב גם למספר!
אנה עלתה לישראל כשהייתה בת שלוש־עשרה. היום היא מדריכה ילדים.

חלקי דיבר ומילות קישור

- 14. חלקי דיבר – מיינו את המילים מן הקטע לטבלה. בכל טור יש שלוש מילים.

מגמה • חייך • קרובים • עם • אבל • פראגוד • ממליצים • חדש • מול • כי • יומן • לבדוק • שונה • על • לכן

שם עצם	פועל	שם תואר	מילת יחס	מילת קישור

- 15. מילות קישור וקשרים לוגיים – א. איזה קשר לוגי מבטאת המילה המודגשת? בחרו מן הרשימה: סיבה • תוצאה • ניגוד • מטרה • זמן • תנאי.

המשפט	הקשר הלוגי
(1) "...בדרך של הקבוצה, כי הם פוחדים להישאר לבד" (שורות 15–16)	
(2) "לכן חשוב לעצור לרגע ולשאול" (שורה 23)	
(3) "אתה אולי לא מצביע בקלפי, אבל אתה בוחר כל יום" (שורה 6)	
(4) "רק כדי להיות כמו כולם" (שורה 19)	
(5) "הבעיה מתחילה כאשר אנחנו מוותרים" (שורה 18)	

ב. השלימו בכל משפט מילת קישור מתאימה מן המחסן. השתמשו בכל מילה פעם אחת.

לכן • משום ש • אף על פי ש • כדי • אם • ואילו

- (1) נועם רצה לדעת מי ניצח, _____ הוא נשאר ער עד מאוחר.
 - (2) התלמידה קנתה את המעיל _____ ראתה אותו בהרבה סרטונים.
 - (3) _____ אנה פחדה בהתחלה, היא הצטרפה לתנועת נוער.
 - (4) כדאי לכתוב את היתרונות ואת החסרונות _____ לבחור נכון.
 - (5) _____ תבחרו מגמה ולא תאהבו אותה, אפשר לפעמים לעבור למגמה אחרת.
 - (6) רוב החברים בחרו במגמת מחשבים, _____ יואב בחר במגמת אמנות.
- ג. חברו את שני המשפטים למשפט אחד בעזרת מילת קישור של ויתור (למרות ש / אף על פי ש).
- הדעה של החברים חשובה. ההחלטה צריכה להיות שלנו.

פיסוק, סוגי משפטים ותיקון שגיאות

- **16. פיסוק וסוגי משפטים** – א. העתיקו את הקטע והוסיפו סימני פיסוק: נקודה, פסיק, נקודתיים, סימן שאלה ומרכאות.

אחרי הבחירות שאלה דנה את סבתה סבתא בשביל מי הצבעת סבתא חייכה ואמרה זה סוד אבל אני שמחה שהצבעתי

- ב. כתבו ליד כל משפט אם הוא משפט פשוט, משפט מאוחד או משפט מורכב.
- (1) נועם הרגיש קצת בחוץ. – _____
- (2) נועם עוד לא יכול להצביע, אבל הוא בוחר כל יום. – _____
- (3) כשכל החברים בוחרים באותה מגמה, קשה להיות שונה. – _____

- **17. תיקון שגיאות לשון נפוצות** – בכל משפט יש שגיאה אחת. מתחו קו מתחת לשגיאה, וכתבו את הצורה התקינה.

המשפט	הצורה התקינה
(1) יש לי שתיים אחיות, ושתייהן הצביעו השנה בפעם הראשונה.	
(2) מחר אני ילך עם ההורים לקלפי.	
(3) נהנתי לראות את כל המשפחה מחכה לתוצאות.	
(4) החברים שלי לא יודעים לאיזה מגמה לבחור.	
(5) בכיתה שלנו יש שמונה עשר בנות.	
● (6) אם הייתי יודע שיש תור ארוך, הייתי מגיע מוקדם יותר.	

כתיבה קצרה

- **18. כתיבה קצרה: בחירה קטנה שלי** – כתבו 3–4 שורות על בחירה קטנה שעשיתם השבוע: מה בחרתם, ולמה? השתמשו לפחות בשתי מילות קישור שונות (מתחו קו מתחתיהן) ובפועל אחד בבניין התפעל (הקיפו אותו).

לוח בחירה: בחירות בממלכת הלשון

בחרו שלוש משימות בשורה אחת: לרוחב, לאורך או באלכסון. כל שורה כזאת עוברת במשבצת החובה שבמרכז. סמנו ✓ ליד כל משימה שסיימתם.

● פתק לשוני עצבו פתק הצבעה למילה האהובה עליכם בעברית, וכתבו לה סיסמה קצרה עם פועל בצורת הבינוני. ☐	● יחיד ורבים בחרו 6 שמות עצם מן הקטע, וכתבו כל אחד מהם ביחיד וברבים. ☐	● מילון קלפי כתבו 5 מילים מעולם הבחירות (למשל: הצבעה, מפלגה, נבחר). ליד כל מילה כתבו את השורש שלה. ☐
● מכתב לנועם כתבו לנועם 3 משפטים של עצה. בכל משפט השתמשו במילת קישור אחרת: סיבה, ניגוד ומטרה. ☐	★ חובה ★ משפחת ב"ח"ר כתבו 6 מילים מן השורש ב"ח"ר, וכתבו עם כל מילה משפט על בחירה בחיים שלכם. ☐	● צירופי בחירות כתבו 5 צירופי סמיכות מעולם הבחירות (למשל: ועדת הבחירות). פרקו כל צירוף בעזרת המילה של. ☐
● שורשים בגזרות מצאו בקטע ארבעה פעלים מארבע גזרות שונות. כתבו כל פועל בעבר בגוף "אנחנו" ובעתיד בגוף "אתם". ☐	● נאום של 30 שניות כתבו נאום בחירות קצר לוועד הכיתה. השתמשו בשלושה פעלים משלושה בניינים שונים, וכתבו מעל כל פועל את הבניין. ☐	● בלשי שגיאות כתבו 4 משפטים על הבחירות ובכל אחד שגיאת לשון נפוצה. החליפו דפים עם חבר או חברה, ותקנו זה לזה. ☐

● בסיסי ● בינוני ● מאתגר